



Etický kodex zapsaných mediátorů

Tento etický kodex stanovuje základní principy, ke kterým se zapsaní mediátoři (dále jen „mediátoři“) působící ve smyslu zákona č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci), mohou dobrovolně a na svou vlastní zodpovědnost zavázat.¹

Pro účely tohoto kodexu se mediací, resp. rodinnou mediací rozumí strukturovaný postup podle § 2 písm. a) a b) zákona o mediaci.

Tento kodex má, v návaznosti na zákon o mediaci, sloužit jako doporučení pro chování mediátorů a podporovat důvěru veřejnosti v institut mediace jako proces mimosoudního řešení sporů. Povinnosti vyplývající ze zákona o mediaci tímto kodexem nejsou dotčeny.

1. ODBORNÁ ZPŮSOBILOST, ODPOVĚDNOST, POPLATKY A PROPAGACE SLUŽEB MEDIÁTORA

1.1. Odborná způsobilost a vzdělávání

Mediátor musí být odborně způsobilý a mít znalosti ohledně procesu mediace. V této souvislosti dbá o svůj profesionální rozvoj. Relevantními faktory jsou patřičná odborná příprava a průběžné doplňování vzdělání a procvičování dovedností v oblasti mediace, a to s ohledem na všechny příslušné normy.

Mediátor pracuje na svém odborném růstu a zvyšování kvality své odborné praxe. V rámci sebevzdělávání rovněž sleduje výkladová stanoviska Ministerstva spravedlnosti za účelem prohlubování odborné způsobilosti, a postupuje v souladu s těmito výkladovými pravidly.²

1.2. Odpovědnost a morální integrita

Před souhlasem se svým ustanovením si mediátor ověří, zda má v daném případě potřebnou kvalifikaci, odbornou způsobilost a dostatečný časový prostor na vedení mediace. V průběhu mediace činí mediátor veškeré kroky tak, aby směřovaly k co nejefektivnějšímu a nejrychlejšímu řešení mediace.

Mediátor by měl mediovat pouze typy kauz odpovídající svou náročností jeho dosaženým znalostem, schopnostem, zkušenostem a výcviku. Mediátor je odpovědný za to, že převezme kauzu v oblasti, ve které je dostatečně kvalifikován. Nejde přitom jen o znalost procesu mediace, ale též o reálnou schopnost vést konkrétní případ.

Mediátor by neměl směšovat během probíhající mediace roli mediátora s jinou profesí (např. profesí advokáta, psychologa, sociálního pracovníka atd.). V této souvislosti by měl informovat zúčastněné strany konfliktu (dále též jen „strany“), že jedná pouze jako mediátor, a jako takový se zdrží poskytování odborných rad z jiných oblastí.³

¹ Mediátoři, kteří jsou zároveň advokáty, by měli současně (s ohledem na skutečnost, že se jedná o obecnou metodiku) respektovat souběh jejich mediáční a advokátní činnosti, a z toho plynoucí specifika – blíže viz Etický kodex advokáta-mediátora: <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=12910>

² zveřejněnými na webu <https://mediace.justice.cz/>

³ s výjimkou stanovenou v § 8 odst. 2 zákona o mediaci



Mediátor volí takové odborné postupy a techniky, které jsou pro danou kauzu účelné a užitečné. Musí zabránit postupům a způsobům vedení mediace, které by byly manipulativní, poškozovaly účastníky či spor mezi nimi ještě zhoršovaly.

Mediátor komunikuje za všech okolností otevřeně a pravdivě.

1.3. Odměna mediátora a náhrada nákladů

Mediátor vždy poskytuje stranám úplné informace o finančních podmínkách a způsobu odměňování. Mediátor nezahájí mediaci dříve, než strany vyjádří souhlas s jeho osobou jako mediátora a výší jeho odměny.

1.4. Profesionální chování a propagace mediačních služeb

Mediátor může svou činnost propagovat pouze profesionálním, pravdivým, čestným a nezavádějícím způsobem.

Mediátor ctí jako profesionál poctivost v marketingu a reklamě při zprostředkování a propagaci mediace a své mediační praxe. Jakákoliv komunikace s veřejností týkající se služeb, výuky, či tréninku, musí být ze strany mediátora pravdivá. Mediátor ani neslibuje, ani negarantuje výsledek.

Mediátor se chová k ostatním mediátorům kolegiálně a s respektem. Zdrží se jakýchkoli dehonestujících projevů a zásahů do kauz, v nichž mediaci vedl jiný mediátor.

2. NEZÁVISLOST A NESTRANNOST

2.1. Nezávislost

Pokud se vyskytnou okolnosti, které mohou mít vliv na nezávislost mediátora, nebo které mohou být za takové okolnosti považovány, je mediátor povinen sdělit tyto okolnosti stranám před tím, než započne mediaci nebo v ní bude pokračovat.

K těmto okolnostem patří zejména:

- jakékoli osobní nebo obchodní vztahy s jednou ze stran či více stranami;
- jakýkoli osobní, finanční, profesionální nebo jiný zájem na výsledku mediace, a to přímý i nepřímý;
- skutečnost, že mediátor nebo spolupracující osoba jednal pro jednu ze stran či více stran z jiného titulu než z titulu mediátora.

V těchto případech může mediátor se svou účastí na mediaci souhlasit nebo v mediaci pokračovat pouze tehdy, je-li si jist svou schopností ji vést zcela nezávisle a neutrálně tak, aby byla zajištěna úplná nestrannost, a strany s tím výslovně souhlasí.

Povinnost sdělit dotčené okolnosti platí po celou dobu trvání mediačního procesu.

2.2. Nestrannost

Mediátor musí ve vztahu ke stranám vždy jednat nestranně a usilovat o to, aby byla jeho nestrannost zřejmá v komunikaci i ve způsobu vedení mediace. Pokud vztahy mediátora vůči stranám či jejich zástupcům znemožňují zachování jeho nestrannosti a neutrality, pak musí mediaci ukončit.



3. SMLOUVA O PROVEDENÍ MEDIACE, PROCES A UROVNÁNÍ SPORU

3.1. Zahájení mediace

Mediátor se ubezpečí, že strany účastníci se mediace rozumí tomuto procesu, jeho smyslu a roli mediátora i roli stran. Účastníci mediace by měli mít k dispozici zásadní informace ke zvážení svých reálných možností, jak se sporem naložit a zda zvolit k řešení právě mediaci.

Mediátor především zajistí, aby strany před zahájením mediace pochopily a výslovně odsouhlasily ustanovení a podmínky smlouvy o provedení mediace, uzavřené podle zákona o mediaci, a to včetně veškerých příslušných ustanovení o zachování důvěrnosti, kterými je vázán mediátor (příp. strany, pokud si to ve smlouvě sjednají).

Mediátor seznámí strany s možností přítomnosti právních zástupců na mediaci. Rozhodnutí o jejich přítomnosti je ponecháno na vůli stran⁴.

Pokud jde o účast dětí v rodinné mediaci, jejich zapojení je možné jedině po zjištění zájmu o účast dítěte u všech stran konfliktu, udělení jejich souhlasu s touto účastí, udělení souhlasu zákonných zástupců dítěte či jeho opatrovníka, po odborném zvážení mediátorem a po seznámení se s potřebami dítěte ze strany mediátora i stran konfliktu. I při splnění všech uvedených podmínek je účast dítěte možná jen ve výjimečných případech a výlučně jen za účelem zjištění názoru dítěte.

Mediátor je povinen vést mediaci řádně, s přihlédnutím k okolnostem případu, vyjádřením stran, zásadám právního státu a potřebám efektivního urovnání sporu.

Pokud to mediátor pokládá za vhodné a užitečné, může s jednotlivými stranami jednat odděleně. V tomto případě nesmí zneužít svého postavení mediátora a důvěry účastníků při oddělené komunikaci s každým z nich.

3.2. Spravedlnost a kvalita procesu

Mediátor je zodpovědný za vedení mediačního procesu. Zohledňuje společné zájmy stran, včetně jejich potřeby nalézt uspokojivé řešení konfliktu, pokud lze s ohledem na okolnosti případu k vyřešení konfliktu v rámci mediace dospět. Mediátor se musí vyvarovat jakéhokoli vyvíjení nátlaku na účastníka, ať už na jeho účast v mediaci či dosažení dohody.

Mediátor by měl vést mediační proces otevřeně, efektivně, poctivě a způsobem odpovídajícím principům sebeurčení stran. Mediátor by měl pracovat tak, aby se zvyšoval vzájemný respekt mezi stranami. Mediátor vede strany ke zodpovědnosti za jejich konflikt a posiluje jejich schopnost samostatně hledat východiska pro svá řešení.

Mediátor vynaloží maximální snahu k tomu, aby všechny strany měly přiměřenou možnost a dostatečnou příležitost se do procesu aktivně zapojit, a to i v případě nerovnovážného postavení stran (vyvolaného např. tím, že jedna z nich je zastoupena a druhá nikoliv). Mediátor tedy musí podporovat autonomii účastníků, vést je k samostatnému rozhodování a hledání vlastního řešení naplňujícího jejich představu o spravedlnosti.

Při sjednávání termínu, místa a času mediačního jednání vynaloží mediátor maximální úsilí k dosažení dohody a poskytne dostatečnou flexibilitu, která napomůže smírnému řešení sporu.

⁴ K účasti právního zástupce na nařízeném první setkání se zapsaným mediátorem ve smyslu § 100 odst. 2 o.s.ř. – viz Souhrnné stanovisko Ministerstva spravedlnosti: <https://mediace.justice.cz/>.



Mediátor musí informovat strany a může ukončit mediaci, pokud:

- dochází k takovému urovnání sporu, které se mediátorovi jeví z hlediska okolností případu a posouzení mediátorem nevymahatelné nebo nezákonné⁵;
- má mediátor za to, že další pokračování mediace zjevně nepovede k urovnání sporu;
- dochází k narušení důvěry mezi mediátorem a stranami sporu;
- je účastník mediace pod vlivem alkoholu nebo drog, příp. není schopen mediace z jiných mentálních příčin, které by omezovaly jeho schopnost samostatného úsudku.

3.3. Ukončení mediačního procesu

Mediační dohoda je konsenzem vytvořeným na základě svobodné vůle stran. Mediátor musí vést mediaci tak, aby jakákoli dohoda byla dosažena všemi stranami s vědomým a informovaným souhlasem, aby všechny strany rozuměly podmínkám dohody a vnímaly ji jako přijatelnou. Za obsah mediační dohody a řešení nesou odpovědnost strany.

Strany mohou mediaci, která je vždy zcela dobrovolná, kdykoli a bez jakéhokoli odůvodnění ukončit.

Mediátor na žádost stran a v rámci rozsahu své pravomoci informuje strany konfliktu o tom, jak mohou formalizovat svou dohodu a jaké jsou možnosti učinit dohodu vymahatelnou.

Mediátor sepisuje mediační dohodu na základě shodné vůle stran týkající se jejího obsahu. Je-li to pro okolnosti případu vhodné a účelné, ponechá její sepsání na aktivitě stran. Konečnou podobu mediační dohody stvrdí mediátor svým podpisem.

4. DŮVĚRNOST

Mediátor garantuje důvěrnost celého procesu. Musí zacházet diskrétně se všemi informacemi, které se objevily v průběhu mediace nebo v souvislosti s ní. Žádné informace poskytnuté mediátorovi jednou ze stran jako důvěrné nesmí být bez souhlasu poskytnuty ostatním stranám.⁶

⁵ Dohodu uzavřenou v rozporu se zákonem – předloženou soudu za účelem získání vykonatelného právního titulu ve smyslu § 30 odst. 2 zákona o mediaci – soud neschválí.

⁶ Povinnost mediátora zachovávat mlčenlivost vyplývá z § 9 zákona o mediaci. Blíže viz stanovisko Ministerstva spravedlnosti k mlčenlivosti mediátora: <https://mediace.justice.cz/>.